

Rozvojová pomoc v agende politických strán na Slovensku

(Analytická štúdia)

Nadácia Pontis, Apríl 2010

Štúdia vznikla v rámci projektu *Rozvojová pomoc sa nás týka*. Projekt podporila Slovenská agentúra pre medzinárodnú rozvojovú spoluprácu (SAMRS) z prostriedkov oficiálnej rozvojovej pomoci SlovakAid.

Rozvojová pomoc v agende politických strán na Slovensku (Analytická štúdia)

Úvod

Nadácia Pontis sa pred parlamentnými voľbami 12. júna 2010 zaoberala o postoje slovenských politických strán k zahraničnej rozvojovej pomoci (RP), ich hodnotenie súčasného systému a prípadné návrhy na zmeny štátnej politiky v tejto oblasti.

Od nového zloženia vlády a parlamentu SR po júni 2010 sa bude očakávať politické zadanie, čo ďalej s programom slovenskej rozvojovej pomoci. Zaujímalo nás, či sa v prostredí politických strán v tomto smere kryštalizujú konkrétne predstavy a návrhy.

Táto aktivita je súčasťou projektu „Rozvojová pomoc sa nás týka“, podporeného grantom Slovenskej agentúry pre medzinárodnú rozvojovú spoluprácu (SAMRS). Zámerom projektu je zvýšiť povedomie o RP u vybraných cieľových skupín (politické strany, parlament, médiá, univerzity).

Program oficiálnej rozvojovej pomoci SR (ODA SR - *Official Development Assistance of the Slovak Republic*) je nástrojom štátnej politiky, ktorý na základe našich európskych a medzinárodných záväzkov čerpá prostriedky daňových poplatníkov na rozvojové projekty, podľa programovo zadefinovaných geografických a sektorových priorít. Celkovú zodpovednosť za národný systém rozvojovej pomoci nesie vláda SR (resp. MZV SR, ktoré je jeho hlavným koordinátorom) a vo svojej kontrolnej funkcii aj Národná rada SR (resp. Zahraničný výbor NR SR).

1. Dotazníkový prieskum

V období december 2009 až február 2010 nadácia oslovila sedem politických strán¹, ktoré mali podľa prieskumov nad 5% voličskej podpory a v júnových parlamentných voľbách 2010 šancu získať zastúpenie v Národnej rade SR. Delegovaných zástupcov týchto politických strán (člen vedenia strany, poslanec, zahraničný tajomník strany alebo stranický expert) sme požiadali o vyplnenie dotazníku a následný štruktúrovaný rozhovor s cieľom:

1. zistiť záujem o problematiku RP v prostredí danej politickej strany, základné postoje a úroveň informovanosti;
2. naviazať obsahový dialóg o cieľoch, geografických a sektorových prioritách a doterajších výsledkoch RP;
3. informovať sa, či bude táto téma zahrnutá v ich volebných programoch a do akej miery podľa nich zaujíma ich potenciálnych voličov;
4. zistiť, ktorá z politických strán má perspektívu dlhodobo sa tejto téme venovať, nastoľovať nové podnety a ponúknuť v nej politické „líderstvo“.

V úvode dotazníka sme zhrnuli základné parametre ODA SR:

- Slovensko sa stalo donorom, t.j. darcom RP v roku 2003, v súvislosti so vstupom do OECD a očakávaným vstupom do EÚ. V roku 2007 bola založená Slovenská agentúra pre medzinárodný rozvoj a spoluprácu (SAMRS).
- Proces budovania národného systému zahraničnej rozvojovej pomoci začal s 20-30-ročným sklzom oproti západoeurópskym krajinám, je zdĺhavý a náročný.
- Celkový objem vykázananej ODA SR za 2008 dosiahol 65,4 mil. EUR, pričom 53% tvorila multilaterálna pomoc (príspevky medzinárodným organizáciám, vrátane rozvojových programov EÚ) a 26% predstavovalo odpustenie starých dlhov chudobných krajín voči SR. Na grantové kolá SAMRS a rozvojové projekty slovenských subjektov bolo vyčlenených 7,5 mil. EUR.
- Celkové prostriedky na rozvojovú pomoc za rok 2008 predstavovali 0,1% HDP SR, pričom SR sa ako nová členská krajina EÚ zaviazala do roku 2015 zvýšiť finančný objem svojej ODA na 0,33% HDP a postupne zvyšovať aj svoje domáce kapacity v národnom systéme poskytovania rozvojovej pomoci.

Po úvodnej časti nasledovalo 18 otázok, ktoré boli buď otvorené (nechávajúce priestor pre individuálnu odpoveď respondenta), alebo uzavreté, s niekoľkými možnosťami odpovede. Otázky v dotazníku boli rozdelené do troch tematických okruhov:

1. Čo je to rozvojová pomoc, ako ju vnímate?;
2. Geografické a teritoriálne priority ODA SR;
3. Príprava volebného programu politických strán a ich prípadné predstavy o korekciách súčasného systému ODA SR.

---

¹ Z mimoparlamentných strán sme do prieskumu zahrnuli iba stranu Sloboda a Solidarita (SaS), ktorá na našu žiadosť promptne ponúkla dotazníkový rozhovor s lídrom strany Richardom Sulíkom. Strana Most-Híd na našu žiadosť nereagovala.

Vyplnený dotazník sme dostali od 11 politikov zo 7 politických strán², medzi ktorými boli dvaja predsedovia - volební lídri (Ján Figeľ, Richard Sulík), 4 poslanci (Juraj Horváth, József Berényi, Zdenka Kramplová, Jozef M. Rydlo) a 4 zahraniční tajomníci alebo experti strany na zahraničnú politiku (Milan Ježovica, Martin Dilong, Alexander Karvai, Martin Klenko).

1.1. Vnímanie RP

Všetci oslovení predstavitelia politických strán vnímajú rozvojovú pomoc ako nástroj pomoci chudobným krajinám a prejav našej solidarity s nimi. Menšia časť považuje RP aj za nástroj demokratizácie a rozvoja občianskej spoločnosti v neslobodných krajinách sveta.

V otázkach o definícii RP sme kládli hlavný dôraz na **osobné percepcie** respondentov. Keď mali v otvorenej otázke vyjadriť, čo si ako prvé pod týmto pojmom predstavia, iba tretina opýtaných hovorila o konkrétnych obrazoch, ktoré sa im vybavila – hlad, bieda, vojny v Afrike a pod. Viac než polovica respondentov uviedla abstraktné pojmy späté s rozvojovou pomocou: napr. solidarita s rozvojovými krajinami, trvalo udržateľný rozvoj a pod.

Objavil sa rozpor medzi deklarovanou potrebou podieľať sa na riešení globálnych problémov (Juraj Horváth: cez RP ukazujeme, že „nechceme nad tým kývnuť rukou“) a konkrétnou predstavou, v čom by mal takýto slovenský príspevok spočívať.

V uzavretej otázke o definícii rozvojovej pomoci mali politici možnosť vybrať dve z ponúkaných odpovedí. Najpreferovanejšie boli tieto možnosti:

Odpoveď	Počet
Nástroj medzinárodnej pomoci ľuďom v chudobnejších krajinách a prejav solidarity s rozvojovými krajinami	11
Nástroj demokratizácie	5
Miléniové rozvojové ciele OSN	2

Dva opačné póly odpovedí na túto otázku predstavovali Ján Figeľ (KDH) a Richard Sulík (SaS):

- J. Figeľ: Naša pomoc vo forme RP je dôležitým vyjadrením našej solidarity, spolupatričnosti a „doslova našich záujmov nelamentovať nad problémami okolo nás, aj tými globálnymi, ale pomáhať ich riešiť systémovo a solidárne, naozaj v hĺbke zmyslu toho slova“;
- R. Sulík: V očiach slovenskej verejnosti je to „zbytočný luxus“.

---

² Oslovených bolo 14 vytipovaných politikov, 11 z nich nám poslalo vyplnený dotazník a bolo ochotných poskytnúť nám dodatočný štruktúrovaný rozhovor. Dotazník ani po opakovaných urgenciách nevyplnili Boris Zala (Smer-SD) a Barbora Straková (HZDS).

Zaujímavým poznatkom bol široký konsenzus medzi hlavnými politickými stranami o hodnotovom rozmere rozvojovej pomoci:

- M. Ježovica (SDKÚ-DS): RP je „dôležitý nástroj zahraničnej politiky SR“;
- J. Horváth (SMER): RP je „moderný nástroj zahraničnej politiky tejto doby“ a „prejav našej solidarity voči iným krajinám, ktoré trpia núdzou či už v oblasti jedla, alebo vzdelania atď.“

Pokiaľ ide o mediálne zdroje, tretina oslovených politikov získala informácie o rozvojovej pomoci z televízie a internetu. Takmer polovica oslovených získala informácie z tlače a 2/5 z osobných kontaktov či aktivít mimovládnych organizácií v tejto oblasti. Pokiaľ ide o osobný kontakt s touto témou, 3/5 respondentov sa stretli s informáciami o rozvojovej pomoci na seminári, prezentácii či konferencii a 2/5 cez verejné podujatie, plagát a pod.

1.2. Teritoriálne a sektorové priority RP

Predstavitelia politických strán majú aspoň približnú predstavu kam slovenská RP smeruje a sú z jej geografickým zameraním skôr spokojní. Tiež veria, že cez rozvojovú pomoc môžeme ovplyvniť vývoj v cieľových krajinách. Chýbajú im však hlbšie vedomosti, analytické informácie a výstupy z projektov.

Druhá časť dotazníka mala za cieľ zistiť, aké vedomosti majú predstavitelia politických strán o programových a projektových krajinách, do ktorých prúdi slovenská RP. Z odpovedí vyplynulo, že v regiónoch a konkrétnych krajinách, do ktorých pomoc prúdi, majú politici relatívny prehľad - 90% správne uviedlo západný Balkán a Afriku, z programových krajín sa takisto zväčša trafili (napr. Keňa). Keď sme sa však pýtali na prijímateľskú krajinu, ktorá dostala najviac slovenskej RP, správne odpovedalo už len 50% respondentov (Srbsko).

Väčšina respondentov vyjadrila s rozdelením teritoriálnych priorít súhlas, dvaja respondenti s nimi nesúhlasili.

Bývalá poslankyňa za ĽS-HZDS Zdenka Kramplová³ si napríklad myslí, že „výber programových a projektových krajín v strednodobej koncepcii je príliš ambiciózny“ a bude ho treba zoštíhliť. Zahraničný tajomník KDĽ Martin Dilong tvrdil, že „(priority) treba prehodnotiť – nie v zmysle vymýšľať niečo nové, ale sústrediť sa na tie krajiny, kde máme dobré projekty, kde už máme aj MVO, ktoré tam dobre spolupracujú“. Srbsko by už podľa neho „nemalo byť vnímané ako rozvojová krajina“. Podobný názor vyslovili aj niektorí ďalší respondenti (József Berényi, Zdenka Kramplová).

Názor, že počet cieľových krajín treba postupne zredukovať, mal podporu aj medzi politikmi, ktorí s geografickými prioritami slovenskej RP v zásade súhlasia.

József Berényi (SMK), ktorý mal ako štátny tajomník MZV SR v období 2002 – 2006 rozbeh ODA SR na starosti, k tomu uviedol: „Boli to správne priority – ale pred siedmimi rokmi, nie dnes.“ Prvotným zámerom bolo začať s viacerými projektovými krajinami a po

---

³ Pani Zdenku Kramplovú sme oslovili kvôli prieskumu ešte v čase, keď bola poslankyňou za politickú stranu HZDS.

čase z nich vybrať tie, kde je slovenská pomoc najefektívnejšia a len tie potom ďalej systémovo podporovať. Počet podporovaných krajín ODA SR sa mal podľa neho postupne znižovať („podporovaných štátov je príliš veľa, priorit tiež“).

Predseda KDH Ján Figel' bol opatrnejší: zoznam cieľových krajín „ak je to potrebné, treba korigovať, ale na druhej strane treba zabezpečiť aj stabilitu a dlhodobosť.“

Milan Ježovica z SDKÚ-DS namietol, že „geografické zameranie slovenskej rozvojovej pomoci nie je prepojené s politickými prioritami ... (tiež) existuje nerovnováha projektov – napr. máme žiaľstne málo projektov na Ukrajinu“.

Až 80% opýtaných politikov sa domnieva, že SR môže prispieť k zmene v rozvojových krajinách. Naopak, príkladom skeptika bol Richard Sulík (SaS), ktorý sa o našom potenciáli prispieť k demokratizácii v rozvojových krajinách vyjadril takto: „Sami s tým máme problém v SR, v tejto oblasti naše inštitúcie doma zlyhávajú, ako legitímni môžeme byť v zahraničí?“

V doplňujúcej otázke sme sa respondentov pýtali, v ktorých sektoroch je podľa nich v záujme SR pomáhať menej rozvinutým krajinám. Mali možnosť zvoliť si dve z 5 možných odpovedí. Až 80% si vybralo oblasť sociálneho rozvoja, nasledovali ekonomický rozvoj a demokratizácia.

Odpoveď	Počet
Sociálny rozvoj	8
Ekonomický rozvoj	4
Demokratizácia	4

1.3 RP v programoch politických strán

Väčšina oslovených politických strán plánovala zahrnúť tému RP do volebného programu, ale len na veľmi malom priestore, napr. vo forme jednej programovej tézy. Oslovení predstavitelia nevedeli zaručiť, či sa dostane aj do konečnej verzie volebných programov. Upozorňovali, že v týchto voľbách, aj kvôli globálnej ekonomickej kríze, budú dominovať sociálne a vnútropolitické témy.

Posledná časť dotazníka bola venovaná volebným programom. Ukázalo sa, že všetky politické strany - až na SaS, chcú tému rozvojovej pomoci nejako zahrnúť do volebného programu, hoci formu a rozsah zväčša nevedeli špecifikovať.

SaS rozvojovú pomoc do programu neplánovala zahrnúť z viacerých dôvodov: jednak im na zahraničnú politiku chýbajú experti a tiež za rozhodujúce témy pre svoju profiláciu považuje domáce problémy. Predseda strany Richard Sulík to okomentoval slovami: „Naše zdravotné sestry už robia rozvojovú pomoc – tu za hranicami v Rakúsku.“

Predstavitelia štyroch strán tvrdili, že ich politický subjekt venuje zahraničnej politike a jej nástrojom relatívne väčší záujem ako iné politické strany (KDH, SDKÚ-DS, Smer-

SD, SMK). SNS, ĽS-HZDS a SaS sa identifikovalo s výrokom, že tejto oblasti venujú „priemerný záujem“.

Pokiaľ ide o spôsob prípravy volebného programu strany v časti zahraničná politika a rozvojová pomoc, zodpovednou osobou je najčastejšie zahraničný tajomník (KDH, SNS, SaS), prípadne podpredseda strany pre túto oblasť (ĽS-HZDS, SMK). V jednom prípade to bola expertná skupina (SDKÚ-DS) a v jednom prípade sa respondent na túto otázku nevyjadril (Smer-SD).

Zisťovali sme aj to, akým spôsobom by sa opýtané politické strany usilovali zvýšiť podporu širokej verejnosti pre rozvojovú pomoc v ďalšom volebnom období (2010-14). Pri tejto otázke boli odpovede opäť rôzne:

- Smer-SD: lepšie komunikačné výstupy v médiách;
- SDKÚ-DS: silou príkladu - slušne a bez (nákladnej) reklamy, prezentovať RP ako záujem SR, nie ako záťaž;
- SMK: zaviesť témy RP do učebných osnov zemepisu a náuky o spoločnosti (povinne, nie voliteľne);
- KDH: spoluprácou s dôveryhodnými MVO, analýza efektívnosti doterajších projektov;
- ĽS-HZDS: dokumentárne alebo hrané filmy s rozvojovou tematikou.

Marián Klenko (ĽS-HZDS) upozornil, že nízky záujem Slovákov o problémy vo svete vyplýva zo súčasného konzumného životného štýlu. Ľudia sa viac zameriavajú na seba, čo sa bude sotva dať zmeniť politickou kampaňou či presvedčaním. V takomto kontexte bude treba viac využívať TV a dostať k ľuďom *odkaz* o potrebe rozvojovej pomoci informáciu cez emóciu, konkrétne príklady (dokumentárne filmy).

2. Realita vo volebných programoch

SMER-SD

Programové zameranie strany SMER-SD pre volebné obdobie 2010 – 2014 v pomerne obsiahlej kapitole o zahraničnej politike (celkovo 4 strany) venuje *rozvojovej a humanitárnej pomoci* niekoľko riadkov. Považuje ju za nástroj reagovania *"na medzinárodné záväzky a spektrum globálnych výziev, s ktorými je SR ako súčasť donorskej komunity konfrontovaná"*. Nasleduje deklaratívna podpora pokračovania spolupráce s Regionálnym centrom UNDP v Bratislave a príspevkom do multilaterálnych donorských programov.

SDKÚ-DS

Osobitná zmienka o RP vo volebnom programe chýba. Implicitne je agenda slovenskej RP obsiahnutá v požiadavke na *„modernizácia Ukrajiny, zlepšenie fungovania jej vnútorného trhu a posilnenie jej hospodárskeho rastu“* a podpore úsilia všetkých krajín západného Balkánu o členstvo v EÚ, pričom strana sa hlási k aktívnej pomoci SR pri naplnení podmienok tohto cieľa.

KDH

V poslednej kapitole č. 8 (Slovensko v medzinárodnom spoločenstve) sa v spodnej časti strany uvádza, že hnutie sa bude v oblasti RP aktívne zasadzovať o tri princípy:

- *Transparentné poskytovanie rozvojovej pomoci v spolupráci vlády SR a mimovládnych organizácií*
- *Intenzívnejšiu spoluprácu MZV SR so Slovenskou agentúrou pre medzinárodnú rozvojovú spoluprácu.*
- *Zrýchlenie poskytovanie humanitárnej pomoci vytvorením systému zapájania mimovládnych organizácií.*

ĽS- HZDS

V poslednej kapitole (Uznávaná krajina v zahraničí) má strana jednu z desiatich téz venovaných RP (bod č. 8): „Podľa možností štátneho rozpočtu zvýšime finančné prostriedky na rozvojovú pomoc, ktorá je dôležitým predpokladom stabilnejšieho a bezpečného sveta.“

SMK

V novom programe z jesene 2009 (Moderná strana, životaschopná spoločnosť) sa zahraničnej politike venuje veľmi malý priestor a RP sa osobitne nespomína. Naopak, jej starý program zo 17. júna 2006 zostal neprekonaným vrcholom z hľadiska programového rozpracovania problematiky RP v straníckych programoch. V kapitole o zahraničnej politike jej SMK venovala osobitnú časť pod nadpisom *Boj proti chudobe*. Solidaritu s chudobnými v nej vnímala ako súčasť európskeho hodnotového systému a deklarovala, že sa chce zúčastňovať na tom, aby SR primerane svojmu ekonomickému potenciálu a opierajúc sa o jedinečné skúsenosti, získané po zmene režimu, aktívne podporovala rozvojové štáty vo svete.

SNS

Strana v čase písania tejto analýzy⁴ nemala zverejnený nový volebný program na svojej webovej stránke. V starom programe z roku 2006 problematiku RP nespomínala.

SaS

Najbližšie problematike RP je bod 116, kde sa uvádza: „Začíname byť ľahostajní voči tomu, že iným sú upierané slobody, ktoré sú pre nás dnes samozrejmé.“ Súčasne strana požaduje „zaujať jasné postoje a stanoviská voči predstaviteľom krajín, ktorí šliapu po ľudských právach a slobodách vlastných občanov, alebo ktorí zasahujú do zvrchovanosti iných krajín“.

3. Kapacita pre politické líderstvo v téme RP

Predstavitelia troch strán prejavili ambíciu kriticky zhodnotiť súčasný stav v systéme RP, príp. načrtnúť niektoré korekcie a nové riešenia (SDKÚ-DS, KDĽ, SMK). Pri príprave podrobnejších zámerov by väčšina strán privítala dobre spracované materiály, analýzu efektívnosti doterajších projektov a konkrétne podnety od mimovládnych organizácií, ktoré sa RP venujú. Tri štvrtiny respondentov zdieľa názor, že prípadné zvyšovanie

---

⁴ Údaj je z 22.4.2010.

prostriedkov vynaložených na RP našou krajinou by sa malo viac premietnuť v bilaterálnej pomoci a vo väčšom počte slovenských projektov.

Na otázku, do akej miery sa bude politická strana zaoberať RP vo volebnom programe, dávali respondenti veľmi neurčité odpovede. Z hľadiska ambície zaujať politický postoj k štátnej politike RP sme zaznamenali tieto odpovede:

- SDKÚ-DS bude mať ambíciu „krátko zhodnotiť, ako (systém ODA) beží“ a sformulovať výhľad, kde systém potrebuje „korekciu či nový impulz“ (Milan Ježovica);
- KDH tvrdí, že „Slovensko potrebuje pomáhať lepšie a viac“, a to presne v tomto poradí: najprv je potrebné pomáhať „lepšie“, čo je „o transparentnosti, celení, o partnerstve a spájaní potenciálov“. Tým pádom dosiahneme aj vyšší dosah rozvojovej pomoci a môžeme zvyšovať aj jej finančný objem;
- KDH v tomto zmysle podporuje medzinárodné partnerstvá SlovakAid s inými európskymi donormi (V4, Rakúsko, Nemecko);
- SMK má tiež ambíciu ponúknuť konštruktívne riešenia, ale v tomto volebnom období na to nemala možnosti, ani priestor (József Berényi).

Predseda KDH Ján Figel' tiež varuje pred zanedbávaním rozvojového vzdelávania:

„Vzdelávanie bude prioritou, alebo jednou z centrálnych tém, lebo vychovávať ľudí k solidarite, k rozvojovej pomoci, k tomu čo je to rozvoj, je rozhodujúce. Ak sa (v spoločnosti) nastaví vedomie spolupatričnosti, tak nájdeme mechanizmy, ktoré by mohli pomáhať – ale najprv musí byť toto vedomie a svedomie formované.“

V ďalšej otázke sme zisťovali, akú konkrétnu pomoc by potrebovali politické strany pri rozpracovaní témy rozvojovej pomoci do svojho politického programu. Predstavitelia strán odpovedali rôzne, no 7 z nich sa vyjadrilo v zmysle, že potrebujú spoľahlivé informácie o systéme RP, prípadne skúsenosti a inšpiráciu od tých, ktorí sa tejto oblasti venujú (napr. od mimovládnych organizácií).⁵

Odpovede jasne ukazujú, že problematika RP zatiaľ nie je na Slovensku dostatočne sledovaná a spracovávaná. Pre verejnosť je veľkou neznámou, keďže všetky rozhodnutia sa dejú za zatvorenými dverami a informovaniu o systéme RP sa venuje podpriemerná pozornosť zo strany samotnej SAMRS. SDKÚ-DS to skomentovala takto: „(Momentálne je) SlovakAid neznáme zviera. Komunikácia s verejnosťou neexistuje.“ Podľa opozície (SDKÚ-DS, KDH) tiež absentuje nezávislé externé zhodnotenie fungovania celého mechanizmu poskytovania RP.

V poslednej otázke došlo k vzácnemu konsenzu opýtaných strán. Až 7 z 11 anketovaných politikov sa domnieva, že zvyšovanie prostriedkov vynaložených na RP našou krajinou by sa malo premietnuť v prvom rade v bilaterálnej pomoci, t.j. že by mala byť poskytovaná cieľovým krajinám prostredníctvom našich, slovenských organizácií a pod slovenskou vlajkou.

---

⁵ Komplettný zoznam odpovedí na túto otázku nájdete v prílohe č.2.

Smer-SD považuje za najlepší spôsob priame príspevky do vládnych programov rozvojových krajín. SMK uviedla možnosť, že by navýšené prostriedky mali byť súbežne použité na bilaterálny a multilaterálny komponent ODA SR (pod vlajkou OSN, Červený kríž, EÚ). Veľká väčšina respondentov sa zhodla v tom, že najžiadanejším komponentom je bilaterálna pomoc cez grantový systém pre slovenské subjekty.

Odpoveď	Počet
Bilaterálna pomoc SR (pod vlajkou SR)	7
Priame príspevky do vládnych programov rozvojových krajín	1
Multilaterálna pomoc (pod vlajkou OSN, ČK)	1
Príspevky do Európskeho rozvojového fondu (pod vlajkou EÚ)	1

Záver

V prostredí slovenských politických strán má rozvojová pomoc SR dobré renomé a pozitívny ohlas, avšak jej vnímanie je zväčša veľmi nekonzekventné. Všetci respondenti vnímajú rozvojovú pomoc ako nástroj pomoci chudobným krajinám a prejav solidarity s nimi, takmer polovica ju vníma aj ako nástroj demokratizácie. Na druhej strane, politikom chýba konkrétnejšia predstava, ako by sa mala slovenská RP profilovať.

V osobných odpovediach viac než polovica respondentov ešte stále rozvojovú problematiku spája s abstraktnými pojmami. Iba tretina oslovených politikov si pod ňou dokáže asociovať konkrétne obrazy, témy a príklady takejto pomoci.

Medzi hlavnými stranami slovenskej politickej scény (SMER-SD, SDKÚ-DS, KDH, SMK) panuje široký konsenzus o tom, že rozvojová pomoc si zaslúži politickú podporu. Tento konsenzus má dokonca aj hodnotový rozmer (prejav solidarity).

Anketovaní predstavitelia politických strán sa domnievajú, že cez rozvojovú pomoc môžeme ovplyvniť vývoj v cieľových krajinách. Chýbajú im však hlbšie vedomosti a informácie o doterajších výsledkoch (v tomto je priestor na zlepšenie aj pre mimovládne organizácie a iných poskytovateľov RP). Oslovení politici približne vedia, do ktorých krajín a regiónov idú slovenské prostriedky na RP a s týmto rozdelením sú skôr spokojní. Zároveň by podporili zoštíhlenie geografických a sektorových priorít, a niektorí z nich aj odklon od západného Balkánu, ktorý nie je typickým rozvojovým regiónom, v prospech väčšej koncentrácie na chudobné krajiny (Afriku).

Skupinu skeptikov tvoria menšie strany iného razenia (SNS, SaS). Z rôznych dôvodov vnímajú RP ako „zbytočný luxus“, resp. naše peniaze minuté niekým iným. V tejto súvislosti by od slovenských MVO privítali jasné čísla, výstupy a hodnotenie efektívnosti podporených projektov. Mali by dokázať dôveryhodne rozptýliť rozšírené predstavy o korupcii v oblasti RP.

Väčšina predstaviteľov politických strán sa domnieva, že v prípade zvyšovania vyčlenených prostriedkov na RP by sa tento trend mal v prvom rade premietnuť v bilaterálnej pomoci pod slovenskou vlajkou. Podľa opozície (SDKÚ-DS, KDH) však absentuje nezávislé externé zhodnotenia fungovania celého mechanizmu poskytovania slovenskej RP. Kritizovali tiež chýbajúcu komunikáciu MZV SR a SAMRS s verejnosťou („RP je stále neznáme zviera“).

Takmer všetky politické strany (okrem SNS a SaS) plánovali zahrnúť tému RP vo volebnom programe, ale iba na minimálnom priestore. Potenciálnych voličov väčšina strán totiž táto téma nezaujíma. Politické strany by pri príprave podobnejších zámerov v oblasti RP potrebovali krátke, dobre spracované odporúčania od organizácií, ktoré implementujú rozvojové projekty, či analýzu efektívnosti. Programovo sa tejto téme v ďalšom volebnom období plánujú venovať KDH, SDKÚ-DS a SMK, do určitej miery aj SMER-SD a HZDS. Najväčší záujem o problematiku RP v našich anketových rozhovoroch naznačila KDH. Jasnú predstavu a náskok pred ostatnými spomedzi 11 anketovaných politikov preukázali Ján Figel' a József Berényi.

Príloha č.1 – Úplný zoznam zúčastnených politických predstaviteľov

Strana	Meno	Funkcia
ĽS-HZDS	Marián Klenko	predseda Republikovej rady, zahranično-politický expert
KDH	Ján Figel'	predseda strany
KDH	Martin Dilong	zahraničný tajomník
SaS	Richard Sulík	predseda strany
SDKÚ-DS	Milan Ježovica	zahranično-politický poradca predsedu strany, kandidát na poslanca NR SR
SDKÚ-DS	Vladimir Tvaroška	ekonomický poradca strany, bývalý štátny tajomník MF SR
Smer-SD	Juraj Horváth	predseda Zahraničného výboru NR SR, tajomník strany pre medzinárodné vzťahy
SMK	József Berényi	predseda Výboru pre ľudské práva, menšiny a postavenie žien NR SR
SMK	Alexander Karvai	zahraničný tajomník strany
SNS	Jozef M. Rydlo	podpredseda Zahraničného výboru NR SR
Ex-HZDS, nezávislá	Zdenka Kramplová	podpredsedníčka Zahraničného výboru NR SR (v čase rozhovoru vystupovala z Klubu poslancov ĽS-HZDS), bývalá ministerka zahraničných vecí SR

Príloha č.2 – Odpovede na otázku č. 17 „Komunikácia s verejnosťou: V čom by ste potrebovali pomôcť, poradiť pri rozpracovaní tejto témy?“

Strana	Meno	Odpoveď
ĽS-HZDS	Marián Klenko	Mali by sa radšej produkovať filmy s tematikou RP: umelecké osobnosti skôr ovplyvnia myslenie ľudí ako kampane a presvedčanie. (Priamo neodpovedal.)
KDH	Ján Figel'	Inšpiráciu, ako dostať RP do vedomia občanov
KDH	Martin Dilong	Stretnutia, diskusie s MVO, skúsenosti s RP, názory a návrhy na zlepšenie fungovania.
SaS	Richard Sulík	Neviem.
SDKÚ-DS	Vladimir Tvaroška	Stručné, výstižné materiály.
SDKÚ-DS	Milan Ježovica	Kritická evaluácia RP doteraz (zlá komunikáciu SlovakAid, prepojenie projektov s pol. sektorom).
Smer-SD	Juraj Horváth	Podľa aktuálnej potreby.
SMK	József Berényi	Detailné, spoľahlivé informácie o RP, Stretnutia, diskusie s MVO.
SMK	Alexander Karvai	Všeobecný prehľad, na aké projekty išli prostriedky SR.
SNS	Jozef M. Rydlo	
Nezávislá	Zdenka Kramplová	Na otázky týkajúce sa jej politickej strany kvôli vystúpeniu z ĽS-HZDS neodpovedala.